

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLVII. — Wydana i rozesłana dnia 17 września 1882.

126.

Rozporządzenie ministerstwa obrony krajowej z dnia 13 września 1882, wydane w porozumieniu z innemi Władzami naczelnemi,

tyczące się wykonania ustawy z dnia 10 czerwca 1882 (Dz. u. p. Nr. 76) o sposobie tymczasowego zaopatrzenia wdów i sierót po wojskowych należących do armii (marynarki wojennej) i obrony krajowej, którzy w południowej Dalmacyi i w obszarze zajęтым polegli w skutek ruchów lub zmarli z ran albo trudów wojennych.

1. Dopóki stósownie do §. 16 ustawy z dnia 13 czerwca 1880 (Dz. u. p. Nr. 70), nie będzie wydana ustawa powszechna, tycząca się zaopatrzenia wdów i sierót po wojskowych, którzy pobierają płacę, tudzież po żołnierzach i podoficerach, którzy należeli do armii stałej (marynarki wojennej) i obrony krajowej — w myśl ustawy z dnia 10 czerwca 1882 (Dz. u. p. Nr. 76) — wypłacać się będzie tymczasowo wdowom i sierotom po tych, którzy podczas ostatnich rozruchów w obszarze zajęтым i w południowych częściach Dalmacyi polegli w boju lub zmarli z ran albo trudów wojennych, zaopatrzenie lub wsparcie chwilowe.

Zaopatrzenie to wyznaczane będzie wdowom i sierotom po tych wojskowych, którzy pobierali płacę w wymiarze, istniejącemi przepisami określonym, wsparcie zaś dla wdów i sierót po żołnierzach i podoficerach, w taki sposób, jak to w ustawie z dnia 13 czerwca 1880 jest przepisane; ta ostatnia płaca nie może jednak przewyższać wsparcia, w ustawie wzwyżrzeczonej oznaczonego.

2. Tymczasowe należytości te pokrywane będą według §. 13 ustawy z dnia 13 czerwca 1880, jakoteż według art. I ustawy z dnia 10 czerwca 1882 z funduszu taksy wojskowej.

3. Uprawnieni dzielić się będą na następujące trzy klasy:

- a) do pierwszej klasy należą wdowy i sieroty po tych wojskowych, którzy pobierali płacę;

- b) drugą klasę stanowią potrzebujące wsparcia wdowy i sieroty po tych zmarłych ze stanu żołnierzy i podoficerów, którzy należeli do rezerwistów uruchomionych, byli na stałym urlopie, albo zaliczeni zostali do obrony krajowej nie czynnej i których rodziny już stósownie do III rozdziału ustawy z dnia 13 czerwca 1880, miały prawo do wsparcia, to zaś należało im wypłacać od dnia, w którym mężowie lub ojcowie musieli w skutek uruchomienia stawić się do szeregu;
- c) trzecia klasa obejmuje te potrzebujące pomocy wdowy i sieroty po żołnierzach i podoficerach, których mężowie i ojcowie już przed uruchomieniem zostawali w służbie liniowej i po uruchomieniu polegali w boju lub zmarli z ran albo trudów wojennych.

4. Co się tyczy tymczasowego zaopatrzenia wdów i sierót po tych wojskowych, którzy pobierali płacę, nadmienia się, że wymiar jego, tudzież czas pobierania, oznaczać się będzie w myśl przepisów, tyczących się w ogólności wdów i sierót po tych wojskowych, którzy płacę pobierali.

Ze względu, że zaopatrzenie to ma być pokrywane również z funduszu taksy wojskowej, wypłacanie kwot zaopatrzenia zarządzać będzie a mianowicie dla wdów i sierót po wojskowych z armii (marynarki), wspólne ministerstwo wojny (sekcya marynarki) w urzędach płatniczych wojskowych a według okoliczności w urzędach podatkowych, dla wdów i sierót po wojskowych z obrony krajowej, czynić to będzie właściwe ministerstwo obrony krajowej, a we względzie utrzymywania wykazu wdów i sierót, tudzież rachunków i zwrotu tych zaopatrzeń z funduszu taksy wojskowej, istniejące układy pomiędzy interesowanymi Władzami naczelnymi co do wykonania ustawy o taksie wojskowej z dnia 13 czerwca 1880*), stósowane będą odpowiednio także do powyższych zaopatrzeń dla wdów i sierót po wojskowych, którzy pobierali płacę.

Zawarte jednak w ustępie 11 rzeczonych układów postanowienie co do poprzedniczego porozumienia się wspólnego Ministra wojny i obu Ministrów obrony krajowej potrzebne będzie tylko w tych przypadkach, gdy śmierć nastąpiła nie bezpośrednio z ran lub w skutek trudów wojennych.

Co się tyczy sporządzania, opatrywania załączkami i przedstawiania aktów zaopatrzenia dla wdów i sierót po wojskowych, którzy pobierali płacę, zostawiają się w mocy istniejące przepisy.

5. Co do wdów i sierót w ustępie 3, lit. b) wzmiankowanych, których zmarli mężowie lub ojcowie należeli do rezerwistów uruchomionych, byli na stałym urlopie albo należeli do obrony krajowej nie czynnej, ustawa z dnia 10 czerwca 1882 nabyć ma mocy dopiero w sześć miesięcy, licząc od dnia śmierci, ponieważ stósownie do §. 22 ustawy z dnia 13 czerwca 1880 są już aż do tego czasu zaopatrzone.

Po upływie tego sześciomiesięcznego okresu należące się im zaopatrzenie będzie na nowo wymierzone i objęte na fundusz taksy wojskowej.

Do tego nowego wymierzenia należytości bierze się w rachubę tylko wdowy i sieroty z pominięciem innych krewnych, wyliczonych w §. 18 ustawy z dnia 13 czerwca 1880.

6. Co się tyczy wdów i sierót trzeciej klasy (ustęp 3, lit. c) wsparcie dla nich, które wymierzone być ma stósownie do §. 19 ustawy z d. 13 czerwca 1880 wyznaczać im trzeba od dnia śmierci mężów i ojców z funduszu taksy wojskowej.

*) Obacz obadwa rozporządzenia ministerstwa obrony krajowej z dnia 7 sierpnia 1881, Dz. u. p. Nr. 86 (ustępy 11, 12, 14 aż do 17 i 19), tudzież Nr. 87.

7. Do udowodnienia prawa do wsparcia dla wdów i sierót po żołnierzach i podoficerach, w ustępie 5 i 6 wzmiankowanego, niezbędne są następujące dowody:

- a) świadectwo zejścia;
- b) świadectwo oddzielnie dla każdego zmarłego przez komendę jego korpusu (zakładu wojskowego) lub komendę okrętową wydane, arkuszem księgi głównej opatrzone, z któregooby niewątpliwie wynikało, że żołnierz, o którego chodzi, rzeczywiście poległ w boju albo umarł z ran lub trudów wojennych; tudzież, że przeciw niemu nie była podana i należycie udowodniona skarga, z którąby łączyło się skazanie przez sąd karny także na utratę zaopatrzenia; jeżeli śmierć nastąpiła w skutek ran lub trudów wojennych, dołączyć trzeba nadto świadectwo lekarza wojskowego;
- c) akt ślubu;
- d) metryki chrztu (urodzenia) wdowy a według okoliczności sierót, z dołączeniem dowodu, że żyją; zarazem ma być potwierdzone, czy wdowa w czasie śmierci męża była z nim sądownie lub zasadownie rozwiedziona czy nie, a według okoliczności, czy rozwód nastąpił z winy wdowy;
- e) przegląd tabelaryczny w dwóch egzemplarzach podług dołączonego wzoru, który zarazem ma służyć za świadectwo ubóstwa.

8. Celem wyjednania wsparcia, pierwsze kroki poczynić ma gmina, w której przebywa rodzina zmarłego żołnierza (ustęp 5 i 6), według okoliczności na prośbę tej rodziny, a to uwiadamiając komendę okręgu uzupełnienia wojska (władzę ewidencyjną obrony krajowej) o potrzebie zaopatrzenia.

Następnie ze strony wojskowej przedstawione a według okoliczności wygotowane będą dowody wzmiankowane w ustępie 7 pod lit. a) i b).

Dowody te i pierwotne doniesienie gminy pobytu odeśle następnie komenda okręgu uzupełnienia (władza ewidencyjna obrony krajowej) tej władzy administracyjnej powiatowej, w której okręgu leży gmina pobytu wdowy (sieroty), władza zaś ta zarządzi dalsze dochodzenia i wygotowanie przeglądu według ustępu 9 jeżeli dowody wojskowe przekonywają, że ten, o którego chodzi, poległ w boju albo umarł z ran lub trudów wojennych; w przeciwnym razie władza administracyjna powiatowa przedstawić winna akt bez dalszego dochodzenia za pośrednictwem władzy administracyjnej krajowej, ministerstwu obrony krajowej.

9. W przeglądzie (ustęp 7, pod lit. e), rubryki 1 aż do 17 wypełnić ma ściśle i dokładnie władza administracyjna powiatowa po części na podstawie dowodów wojskowych, po części na podstawie ustnych lub pisemnych dochodzeń i potwierdzić to urzędownie w rubryce 18.

Zarazem władza ta dołączyć ma dokumenty wzmiankowane w ustępie 7 pod lit. c) i d) — jeżeli zaś uprawnieni do pobierania wsparcia jeszcze ich nie złożyli — zażądać ich urzędownie i w rubryce 18 przeglądu wpisać opinią, którą trzeba uzasadnić, czy wdowa (sierota) potrzebuje wsparcia o tyle, iż ustawa z dnia 10 czerwca 1882 z całą słuszością powinna być do niej zastosowana.

Całkiem w taki sam sposób władza administracyjna krajowa wpisać ma opinią w rubryce 19 i to urzędownie potwierdzić.

Rubryki 20 i 21 winny pozostać niewypełnione.

W rubryce „Uwaga“ wymienić trzeba dokładnie załączki w rubryce 1 tylko sumarycznie wzmiankowane, które do jednego egzemplarza przeglądów mają być dołączone.

Gdyby jednak miano doradzać odrzucenie, to i w tym razie trzeba przydać uzasadnienie.

Następnie władza administracyjna krajowa winna akt należycie wygotowany przedstawić niezwłocznie ministerstwu obrony krajowej.

Wsparcie, należące się w myśl ustawy, wyznaczy potem przerzeczzone ministerstwo w porozumieniu z ministerstwem skarbu, biorąc za podstawę dla każdego miejsca stałego pobytu wdowy (sieroty) strawne, jakie dla przemarszów wojskowych peryodycznie jest ustanawiane.

Gdy chodzi o wdowę lub sierotę po zmarłym, który był obywatelem krajów korony węgierskiej, c. k. ministerstwo obrony krajowej odstąpi akt załączkami opatrzone takiemuż ministerstwu królewsko-węgierskiemu, które nawzajem tak samo postępować będzie co do przebywających w rzeczonych krajach, ale należących ze względu na swoje obywatelstwo do królestw i krajów, reprezentowanych w Radzie państwa.

Uwiedomienie i zebranie potrzebnych szczegółów co do przebywających w krajach korony węgierskiej, należy do władz tamtejszych, które postępować będą w tej mierze tak, jak to w niniejszym i 8 ustępie jest przepisane.

10. Po ustanowieniu dla wdów i sierót po żołnierzach i podoficerach kwoty wsparcia, które w rubryce 20 przeglądu będzie wpisane i urzędownie potwierdzone, właściwe ministerstwo obrony krajowej, gdy chodzi o rodziny pozostałe po żołnierzach c. k. wojska (marynarki wojennej), odsyła (zatrzymując jeden egzemplarz przeglądu), akt załączkami opatrzone, do wspólnego ministerstwa wojny (sekcji marynarki) do asygnowania należitości; które to asygnowanie, jakoteż połączone z niem czynności urzędowe i rekwizycya do funduszu taksy wojskowej nastąpić ma według przepisów, tyczących się wdów i sierót po tych, którzy pobierali płacę, podanych w ustępie 4.

Jeżeli akt odnosi się do osieroconych po wojskowych z obrony krajowej, czyni to w taki sam sposób właściwe ministerstwo obrony krajowej.

11. Asygnowane wsparcie dla wdów i sierót po żołnierzach i podoficerach, pobierać ma strona uprawniona (wdowa lub opiekun sierót) we właściwym urzędzie płatniczym za kwitem odpowiednio ostępowanym, opatrzonym przepisana formułą, wyrażającą, że osoby o które chodzi, żyją i że nie zachodzi żadna z tych przeszkód, które w ustępie 12 i 14 są wyliczone, dnia drugiego każdego miesiąca a to jako należitość niepodzielną, płatną z góry za cały miesiąc.

Na asygnowaną należitość wydaje się arkusz (książkę) wypłat jak zwykle na wszystkie inne należitości, opiekujący na nazwisko strony i doręcza się go stronie do pobierania uprawnionej, gdy pierwszy raz pobiera pieniądze.

Natomiast tym uprawnionym do pobierania, o których jest mowa w ustępie 3 pod lit. b) odebrany będzie arkusz (książka) wypłat, znajdujący się w ich rękach, za którym dotychczas pobierali wsparcie z funduszków państwa.

12. Prawo wdów po żołnierzach i podoficerach do pobierania wsparcia (ustawa z dnia 10 czerwca 1882) kończy się:

- a) ze śmiercią wdowy;
- b) gdy wdowa wyjdzie ponownie za mąż;
- c) gdy wdowa zrzecze się tego wsparcia;
- d) gdy wyemigruje z monarchji austriacko-węgierskiej lub uzyska zagraniczne obywatelstwo, jakoteż gdy pobyt jej za granicą jest nieupoważniony i niesprawiedliwiony;

- e) w razie takiego skazania przez sąd karny, z którym łączy się utrata wszelkiego zaopatrzenia;
- f) gdy stosunki majątkowe polepszą się o tyle, iż nie będzie można uważać jej za potrzebującą pomocy; i
- g) od chwili, gdy stanowcza ustawa o zaopatrzeniach, w ustępie I zapowiedziana, nabędzie mocy obowiązującej.

13. Granicę wieku uprawniającego do pobierania wsparcia dla sierót po żołnierzach i podoficerach, ustanawia się jak następuje:

- a) dla synów: skończony rok 14,
- b) dla córek: skończony 12 rok życia.

14. Prawo sierót po żołnierzach i podoficerach do pobierania wsparcia (ustawa z dnia 10 czerwca 1882) kończy się:

- a) gdy sierota dojdzie wieku ustanowionego w ustępie 3;
- b) z śmiercią sieroty;
- c) w przypadkach wzmiankowanych w ustępie 12 pod lit. d) i e);
- d) gdy stosunki majątkowe sieroty polepszą się o tyle, że nie będzie można uważać jej za potrzebującą pomocy; i
- e) w przypadku wzmiankowanym w ustępie 12 pod lit. g).

15. Gdy zajdzie jedna z przyczyn uchylających, wzmiankowanych w ustępie 12 aż do 14, gmina (zwierzchność) miejsca pobytu obowiązana jest uwiadomić o tem władzę administracyjną powiatową (przysąd przez przełożonego powiatu), która o każdym z osobna przypadku donieść ma niezwłocznie, co do wdów i sierót po wojskowych z armii (marynarki), komendzie okręgu uzupełnienia, po tych, którzy należeli do c. k. obrony krajowej, władz ewidencyjnym obrony krajowej, celem dalszego uwiadomienia władz terytoryalnych wojskowych (obrony krajowej), po osobach z król. węgierskiej obrony krajowej, ministerstwu obrony krajowej do dalszego urzędowego załatwienia.

16. Gdy wdowa po żołnierzu lub podoficerze pobierająca wsparcie, umierając, zostawi jedną lub więcej sierót, w takim razie, jeżeli sieroty te są rodzeniemi i ślubnemi dziećmi męża tej wdowy, który poległ w boju lub umarł z ran albo trudów wojennych, trzeba o tem także uczynić doniesienie, a to drogą w ustępie 15 wskazaną celem dalszego urzędowego załatwienia.

17. Corocznie, po ogłoszeniu ustanowionego strawnego do przemarszów wojskowych na rok następny, te władze wojskowe (marynarki i obrony krajowej), które nakaz płacenia wsparć dla wdów i sierót pozostałych po żołnierzach i podoficerach bezpośrednio kasom wydały, zarządzić mają we własnym zakresie działania obliczenie na nowo a według okoliczności zaasygnowanie zmienionej należitości.

Obliczenie to dla wdów i sierót po wojskowych z król. węgierskiej obrony krajowej skutecznie będzie król. węgierskie ministerstwo obrony krajowej.

Weltersheimb r. w.

Wzór.

P r z e-

tych szczegółów, które są niezbędnie potrzebne do osądzenia, czy wymienionej poniżej

Ilość załączek		Nazwisko, stopień i rok wzięcia zmarłego do wojska		Czy przed uruchomieniem należał do służby w linii czy do będących na stałym urlopie, rezerwistów czy do obrony krajowej nie czynnej		Korpus wojska (zakład) do którego należał		Data i rodzaj śmierci		Nazwisko wdowy, dzień, miesiąc i rok zaślubin		Imiona sierót, dzień, miesiąc i rok urodzenia		Posiadłość jeżeli ją ma		Zarobek jeżeli go ma		Czy wdowa lub sierota (sieroty) mieszka komornem, a w takim razie ile płaci komornego		Podatek rządowy wdowy		Podatek rządowy sieroty (sierót)		Zawód zmarłego małżonka i ojca i ile mógł wynosić jego dzienny zarobek w tym zawodzie			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15*)													
Szeręgowiec od rezerwy Jan Sikorski, wzięty do wojska 1872		Był przed uruchomieniem w rezerwie nie czynnej		10 pułk piechoty		Poległ w boju 10 marca 1882		Anna z Malickich Sikorska, 12 grudnia 1875		Karol, urodz. 1 lutego 1877 Zofia, urodz. 14 maja 1879		Chata wartości szacunkowej 200 zł.		Niema		Wyrobnica zarabia dziennie średnio trzydziści centów		Niema		Mieszka komornem; komornego płaci cztery złote miesięcznie		Jeden złoty na rok %/		Nie płaci %/		Był stolarzem, zarabiał średnio pięć złotych na tydzień	

*) Uwaga do rubryki 15: Jeżeli zmarły służył w linii przed uruchomieniem, wpisać trzeba średni zarobek

Pobyt
wdów
i
sierót

Kraj: Galicya.
Powiat (miasto): Stanisławów.
Gmina: Mikołajowice.
Ulica i Nr. domu: Ulica . . . Nr. 10.

g ł a d

wdowie (sierocie lub sierotom) należy się wsparcie w myśl ustawy z dnia 10 czerwca 1882.

Czy wdowę lub sierotę (sieroty) utrzymywał zmarły mąż i ojciec całkiem lub po części i o ile	Czy i jakie wsparcie rodzina pobierała dotychczas na zasadzie ustawy z dnia 13 czerwca 1880	Uzasadniona opinia co do tych okoliczności, dla których Władza administracyjna powiatowa zaleca wyznaczenie wsparcia wdowie lub sierocie	Opinia Władzy administracyjnej krajowej	Wsparcie dzienne wymierzone przez interesowane ministerstwa	Wsparcie dzienne wymierzone na nowo w skutek zmiany	U w a g a
zł. c.	zł. c.	zł. c.	zł. c.	zł. c.	zł. c.	zł. c.
16	17	18	19	20	21	22
Mąż całkiem ją utrzymywał	75 centów dziennie	Stosownie do pozyskanych dochodzeń, wdowa z dziećmi nie mogąc w skutek śmierci męża utrzymać się ani z własnych zasobów ani z zarobku, potrzebuje pomocy i na prawo do wsparcia ustanowionego ustawą z d. 10 czerwca 1882. (Data i podpis starosty.)	Zgadza się całkiem ze zdaniem wyrażonym w rubryce 18. (Data i podpis Władzy administracyjnej krajowej.)			<p>Załączki:</p> <ol style="list-style-type: none"> Świadectwo zejścia męża. Świadectwo z 10 pułku piechoty. Arkusze księgi głównej. Akt ślubu wdowy. 6. Metryki urodzenia 2 dzieci. Potwierdzenie życia i pobytu osieroconych. Świadectwo urzędu parafialnego co do wspólnego pożycia małżonków. Odezwa gminy N. do komendy okręgu uzupełnienia.

miejscowy odpowiedni jego zawodowi.

